

Sygn. akt III AUa 1223/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zofia Rybicka - Szkibieli
Sędziowie:	SSA Anna Polak (spr.) SSO del. Aleksandra Mitros
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 9 września 2014 r. w Szczecinie

sprawy M. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział wG.

o przyznanie renty socjalnej

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 25 września 2013 r. sygn. akt VI U 1070/13

oddala apelację.

SSO del. Aleksandra Mitros SSA Zofia Rybicka - Szkibieli SSA Anna Polak

Sygn. akt III AUa 1223/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. decyzją z dnia 19 czerwca 2013 r. odmówił ubezpieczonemu M. G. prawa do renty socjalnej, ponieważ ubezpieczonemu przysługuje prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Ubezpieczony M. G. zaskarżył powyższą decyzję. Podniósł, że art. 9 ustawy o rencie socjalnej pozwala na łączenie renty socjalnej z rentą rodzinną, którą aktualnie pobiera. Ubezpieczony przyznał, że przysługuje mu prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, ale wskazał, że pobieranie tego świadczenia jest zawieszona. W takiej zaś sytuacji organ rentowy nie powinien oddalać wniosku o przyznanie renty socjalnej.

Po rozpoznaniu sprawy wyrokiem z dnia 25 września 2013 roku Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim oddalił odwołanie M. G..

Sąd pierwszej instancji ustalił, że ubezpieczony na mocy decyzji z dnia 15 czerwca 1971 roku nabył prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Ponadto, ubezpieczony również ma prawo do renty rodzinnej przyznanej na podstawie decyzji z dnia 18 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy miał na uwadze, że decyzją z dnia 17 czerwca 2013 roku organ rentowy zawiesił ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od daty przyznania prawa do renty rodzinnej tj. 01 marca 2013 roku. Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika także, że w dniu 19 marca 2013 roku ubezpieczony złożył wniosek o prawo do renty socjalnej.

Oceniając ustalony stan faktyczny sprawy Sąd pierwszej instancji doszedł do przekonania, że odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie z uwagi na brzmienie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz.U. Nr 135, poz. 1268 ze zm.). Zgodnie treścią tego przepisu renta socjalna nie przysługuje osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy. Z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy wynika natomiast, że ubezpieczony jest uprawniony do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na stałe. Organ rentowy decyzją z dnia 15 czerwca 1971 roku przyznał ubezpieczonemu prawo do renty I grupy inwalidów, która stała się rentą z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Sąd pierwszej instancji odniósł się także do stanowiska skarżącego przedstawionego w odwołaniu i wskazał, że fakt zawieszenia wypłaty renty nie powoduje, że ubezpieczony utracił do niej prawo. Sąd Okręgowy wskazał także, że okoliczność ujęcia w ustawie w art. 9 ustawy o rencie socjalnej zbiegu uprawnień do renty socjalnej z uprawnieniem do renty rodzinnej nie ma w sprawie znaczenia, gdyż na przeszkodzie ustalenia prawa do renty socjalnej nie stoi prawo do renty rodzinnej, lecz prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się ubezpieczony M. G., który wniósł apelację. W wywiedzionym środku zaskarżenia ubezpieczony zarzucił wyrokowi Sądu Okręgowego nadinterpretację art. 7 ustawy o rencie socjalnej i przyjęcie, że ubezpieczony jest nadal uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy choć decyzją z dnia 18 czerwca 2013 roku organ rentowy przyznał mu prawo do renty rodzinnej od dnia 10 marca 2013 roku, zawieszając w całości prawo do pobierania świadczenia z tytułu niezdolności do pracy. Zdaniem skarżącego zarówno z treści art. 7 jak i art. 9 ustawy o rencie socjalnej wyraźnie wynika, że dla ustawodawcy istotnym jest faktyczne pobieranie świadczenia i jego wysokość, a nie badanie przyczyn ustalania wcześniejszego do niego prawa.

W związku z podniesionymi zarzutami skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie decyzji organu rentowego i orzeczenie o przyznaniu renty socjalnej w wysokości różnicy nieprzekraczającej 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy; zasądzenie na rzecz skarżącego kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie nieobciążanie skarżącego kosztami postępowania oraz o rozpoznanie apelacji pod nieobecność strony skarżącej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja ubezpieczonego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Wbrew zarzutom apelującego Sąd Okręgowy wydał trafne rozstrzygnięcie, które znajduje uzasadnienie w całokształcie okoliczności faktycznych sprawy oraz w treści obowiązujących przepisów prawnych. Oceniając zebrany materiał Sąd I instancji prawidłowo zinterpretował treść przepisów i właściwie je zastosował.

Na wstępie odnotować trzeba, że renta socjalna ma charakter świadczenia zabezpieczającego, a jej celem jest kompensowanie braku możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego ze względu na to, że całkowita niezdolność do pracy powstała przed wejściem na rynek pracy (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2008 r., sygn. akt I UK 264/07, M.P.Pr. 2008/10/548). Zgodnie z art. 4 ustawy o rencie socjalnej, świadczenie to przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia, w trakcie nauki lub nauki w szkole wyższej przed ukończeniem 25 roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. Charakter tego świadczenia rzutuje na wykładnię pozostałych przepisów ustawy, co zostało dostrzeżone przez Sąd Najwyższy w

wyroku z 19 kwietnia 2011 roku, sygn. akt I UK 343/10. W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia stwierdzono bowiem, że ustawa o rencie socjalnej w art. 2 i 4 zawiera pozytywne przesłanki, których niespełnienie wyklucza możliwość skutecznego ubiegania się o prawo do renty socjalnej. Przepisy art. 7 i art. 8 oraz art. 9 ust. 2 powołanej ustawy ustanawiają z kolei przesłanki negatywne. Ich spełnienie, nawet wówczas gdy zostają spełnione warunki określone treścią art. 2 i 4 ustawy, powoduje, że renta socjalna nie będzie przysługiwać. Jak wskazał Sąd Najwyższy wypełnienie hipotezy norm prawnych zawartych w przepisach ustanawiających negatywne przesłanki przyznania renty, zgodnie z ich wykładnią gramatyczną, oznacza, że prawo do renty socjalnej nie może zostać przyznane. Jak wskazał Sąd Najwyższy w art. 7 ust. 1 powołanej ustawy nie chodzi o samą niemożność wypłaty określonego świadczenia, lecz o prawo do niego. Zdaniem Sądu Najwyższego za przyjęciem takiego sposobu rozumienia tego przepisu przemawia jego wykładnia celowościowa. Nie może bowiem budzić wątpliwości fakt, że renta socjalna jest świadczeniem mającym szczególny charakter. Analiza pozytywnych przesłanek nabycia prawa do tego świadczenia (art. 2 i art. 4 ustawy), wśród których brak jest przecież wymogu posiadania jakiegokolwiek stażu ubezpieczeniowego, wskazuje jednoznacznie, iż jest ono przyznawane osobom, które ze względu na stan zdrowia powodujący całkowitą niezdolność do pracy powstałą wskutek naruszenia sprawności organizmu powstałego przed wejściem na rynek pracy, nie miały możliwości "wypracowania" stażu ubezpieczeniowego, który dawałby im podstawę do skutecznego ubiegania się przynajmniej o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Renta socjalna stanowi więc świadczenie o charakterze zabezpieczającym, kompensującym brak możliwości uzyskania uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych, a jej celem jest zapewnienie osobie spełniającej ustawowe warunki do przyznania tego świadczenia środków finansowych niezbędnych do życia.

Sytuacja ubezpieczonego M. G. wskazuje na to, że nie jest on osobą, która nie wypracowała stażu ubezpieczeniowego. Z zaświadczenia Spółdzielni (...) z 25 września 1971 roku wynika, że M. G. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy od 2 września 1968 roku i później kontynuował pracę zarobkową. M. G. nie jest zatem osobą, która ze względu na stan zdrowia powodujący całkowitą niezdolność do pracy powstałą wskutek naruszenia sprawności organizmu przed wejściem na rynek pracy nie mogła ubiegać się o rentę z tytułu częściowej lub całkowitej niezdolności do pracy. Z akt organu rentowego wynika, że ubezpieczony uzyskał prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy na mocy decyzji z 15 czerwca 1971 roku na stałe. Co prawda, realizacja tego prawa uległa zawieszeniu, ale stało się tak wyłącznie z uwagi na to, że ubezpieczonemu przysługuje inne świadczenie, którego wysokość jest dla M. G. korzystniejsza (prawo do renty rodzinnej). Niesporne okoliczności faktyczne tej sprawy pozwalają przyjąć, że negatywne przesłanki przyznania renty socjalnej przewidziane w art. 7 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej zostały przez ubezpieczonego spełnione. Stąd też stanowisko Sądu Okręgowego, który oddalił jego odwołanie jest słuszne.

Przeciwko przedstawionej wykładni nie może przemawiać fakt, iż ustawodawca w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej także przewidział instytucję zbiegu prawa do świadczeń, ponieważ zastosował ją wyłącznie w odniesieniu do renty rodzinnej (jeżeli jej kwota nie przekracza 200% kwoty najniższej renty z tytułu niezdolności do pracy - art. 9 ust. 2). Renta rodzinna, choć jest niewątpliwie jednym ze świadczeń ubezpieczeniowych, ma szczególny charakter prawny, gdyż stanowi tylko świadczenie pochodne od emerytury bądź renty z tytułu niezdolności do pracy, która przysługiwała lub przysługiwałaby zmarłemu (por. uzasadnienie wyroków Sądu Najwyższego: z dnia 20 stycznia 2000 r., II UKN 321/99, OSNAPiUS 2001 nr 11, poz. 389 oraz z dnia 24 stycznia 2001 r., II UKN 122/00, OSNAPiUS 2002 nr 18, poz. 440). Charakter prawny renty rodzinnej jest więc – jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 17 kwietnia 2013 roku (sygn. akt III AUa 1538/12), odmienny od świadczeń wymienionych w art. 7 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej. Dlatego też, jeśli o rentę socjalną ubiega się osoba, która nie tylko spełnia warunki nabycia prawa do któregośkolwiek ze świadczeń wymienionych w art. 7 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej, ale również posiada ustalone prawo do któregośkolwiek z tych świadczeń, to przyznanie jej prawa do renty socjalnej nie jest możliwe, gdyż byłoby to sprzeczne z celem ustawy, dla którego renta socjalna została ustanowiona.

Z tych względów Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do wydania orzeczenia zgodnego z wnioskiem apelacji i na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił jako nieuzasadnioną.

SSA Anna Polak SSA Zofia Rybicka – Szkibieli SSO del. Aleksandra Mitros